

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-882/2016. számú ügyben**

Előadó: dr. Regényi Eszter

Az eljárás megindítása

A külföldi állampolgárságú panaszos őrizetbe vételét, az intézkedő rendőrök és a kirendelt tolmács eljárását sérelmezte. Állítása szerint élelmezését több mint 36 órán keresztül nem biztosították.

Figyelemmel arra, hogy a panasz alapján felmerült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság, a személyes szabadsághoz és az emberi méltósághoz, valamint a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmének a gyanúja, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam, amelynek során tájékoztatást kértem a Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányságtól, a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Irodától, a Debreceni Rendőrkapitányságtól, valamint a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézettől.

Alkalmazott jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.)
- A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.)
- A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.)
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet
- A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendelet (a továbbiakban: Rendelet)
- A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 35/2015. (IV. 28.) OP szakutasítása az élelmezési ellátás és gazdálkodás rendjéről

Érintett alapvető jogok

- a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”* [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]
- a személyes szabadsághoz való jog: *„Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonságához.”* [Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdés]
- az élethez és az emberi méltósághoz való jog: *„Az emberi méltósághoz való jog sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”* [Alaptörvény II. cikk]
- a tisztességes ügyintézéshez való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”* [Alaptörvény XXIV. Cikk (1) bekezdés]

A megállapított tényállás

1. A beadvány szerint a panaszost 2015. március 13-án letartóztatták. 36 órán keresztül – 2015. március 15-én 18 óra 30 perctől március 17-én 06 óra 35 percig – nem kapott enni. A tolmács eljárását is sérelmezte, a kirendelt tolmács nem beszélt jól arabul, nem fordított le mindent, amit mondott, és figyelmen kívül hagyta kérdéseit. Megtagadta új bizonyítékainak lefordítását is. Arról nem tájékoztatták, hogy joga lett volna másik tolmácsot kérni. Az intézkedő rendőrök az általa elmondott bizonyítékokat nem vették figyelembe, az ügyével kapcsolatos információkat eltitkolták előle.

2. A Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda tájékoztatása szerint a panaszos elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt kiadott belföldi és európai elfogatóparancs alapján, 2015. március 13. napján 17 óra 45 perckor került sor Debrecenben. A körözést a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály III. Bűnüldözési Osztálya, illetve előterjesztése alapján a Győri Járásbíróság nyomozási bírója bocsátotta ki. A panaszost – 2015. március 14. napján 02 óra 00 perckor – fogadták be a Debreceni Rendőrkapitányság Fogdájába. 2015. március 16. napján 07 óra 30 perckor vezették elő a Győri Járásbíróság nyomozási bírója elé, az előzetes letartóztatás tárgyában 14 óra 30 perctől tartandó meghallgatásra. A Győri Járásbíróságról a panaszost a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetbe szállították, ahol 2015. március 16. napján 17 óra 23 perckor fogadták be. A rendőrségi fogdán töltött időszak alatt vallásának megfelelő, napi háromszori étkezést biztosítottak neki. A fogvatartottak ételmezését a fogda a Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézettől rendeli meg. Az erre vonatkozó igénylés és tálaló lista dokumentumai szerint a panaszos részére muszlim vallási étkezést rendeltek és kaptak.

A panaszos elfogását követően védőt rendeltek ki az ügyben. 2015. április 23. napjától meghatalmazott arab anyanyelvű ügyvéd látta el védelmét, aki a kihallgatásokon is részt vett. A kihallgatások során sem a tolmács személyével, sem a tolmácsolás módjával kapcsolatban nem tettek észrevételt vagy panaszt. A panaszos gyanúsítottként történő kihallgatására több alkalommal is sor került. A kihallgatások során jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatták, a vallomását jegyzőkönyvben rögzítették. Előzetes letartóztatását megelőzően az azt megalapozó bizonyítékokat megkapta. A nyomozás befejezését követően a kért iratokról másolatot kapott, amit védekezéséhez felhasználhatott.

3. A Debreceni Rendőrkapitányság megkeresésemre adott válasza szerint a panaszos bűnügyi őrizetbe vételének kezdő időpontja 2015. március 13-a 17 óra 45 perc, melyet a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözéselleni Főosztály Bűnüldözési Osztály rendelt el a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 353. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő embercsempészés büntette kísérlete miatt. A Bicskei Befogadó Állomás Debreceni telephelyén a Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet kihelyezett konyhája biztosította a panaszos muszlim vallásának megfelelő étkezést. A panaszost a Debreceni Rendőrkapitányság fogdájába 2015. március 14-én 02 óra 00 perckor fogadták be. A Debreceni Rendőrkapitányság, Fogda és -Kísérőőri Alosztálya által őrzött fogvatartottak – a napirend szerint – naponta háromszor étkeznek.

A panaszos befogadását követően részére „muszlim vallású pótételt” rendeltek. Csupán a rendelt ételadag mennyiségéről vezet kimutatást a fogda, arról nem, hogy ezen ételeket az őrizetben lévő személy elfogyasztja-e. A panaszos átszállítását – 2015. március 16-án 07 óra 20 perckor – a Debreceni Rendőrkapitányság fogdájából a Győri Járásbíróságra, a Készenléti Rendőrség beosztottjai hajtották végre. A Debreceni Rendőrkapitányság a fogvatartottakat abban az esetben tudja ellátni hideg étellel, ha a kísérés időpontjáról a kísérést megelőzően legalább 24 órával korábban értesül, mivel a hideg étel rendelése is a Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetből történik. A Debreceni Rendőrkapitányság fogdája által vezetett kimutatás szerint a panaszosnak hidegételt az átkísérés napjára nem rendeltek.

4. A Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet válasza szerint a panaszost a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet 2015. március 16-án este 17 óra 23 perckor fogadta be. Másnap, 2015. március 17-én 06 óra 36 perckor kapott reggelit, miután az ételmezési szakterület értesült a fogvatartotti létszámváltozásról.

Az OP szakutasításban meghatározottak szerint a napi ételmezési létszám minden esetben előző nap reggel 09 óra 00 perckor kerül meghatározásra. A befogadáskor az intézet orvosa a fogvatartott megvizsgálását követően csak egészségügyi okok miatt határozhat meg az alaptól eltérő diétát. A vallási (sertéshúsmentes étkezés) és más egyéb okok miatt alaptól eltérő, más ételmezést kizárólag a fogvatartott kérheti írásban. A panaszost tehát az intézet megfelelő időben és minőségi étellel ellátta.

Telefonon történt megkeresésünkre az Intézet élmezésvezetője elmondta, hogy a hivatali munkaidő utáni befogadások esetében a fogvatartott jelzése alapján biztosítanak ételmezt. Amennyiben a fogvatartott jelzi, hogy pl. cukorbeteg, a körletfelügyelő dönthet ételmezzel való ellátásáról. A panaszos ilyen jelzéssel nem élt, ezért az Intézet – az OP szakutasításnak megfelelően – csak másnap reggel, március 17-én tudott biztosítani a panaszos számára ételmezt.

A nyilvántartó csoport munkatársa szerint a jogerős ítélet végrehajtására bevonuló személyeknek a bevonulásuk napján általában biztosítanak vacsorát. A vizsgált ügyben valószínű, hogy mire a panaszost befogadták, már megtörtént a vacsora „kiosztása”, ő pedig nem jelezte, hogy éhes. Ha ezt megtette volna, biztosítottak volna számára ételmezt.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatásköröm tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint: Az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, kötelező tagság alapján működő köztestület, a Magyar Honvédség, rendvédelmi szerv, közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében, nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve, közjegyző, törvényszéki végrehajtó, önálló bírósági végrehajtó vagy közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés f) pontja szerint a rendvédelmi szerv az alapvető jogok biztosá által vizsgálható hatóságnak minősül. Az Rtv. 4. § (1) bekezdése szerint a rendőrség állami fegyveres rendvédelmi szerv; a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 1. § (1) bekezdése szerint a büntetés-végrehajtási szervezet állami, fegyveres rendvédelmi szerv. Mindkét szervezet tevékenységének vizsgálatára tehát kiterjed vizsgálati hatásköröm.

Hatásköröm megállapíthatóságának további feltétele – többek között – a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségek kimerítése, vagy annak a hiánya.

Nem kizárt azonban, hogy – kivételesen – vizsgálatot folytassak olyan esetben, ha a panasz vizsgálatához szükséges eljárási feltételek formálisan hiányoznak ugyan, de a beadványt benyújtó személy személyes körülményei vagy a beadványban jelzett egyéb tények, körülmények hozzájárultak a jogorvoslat igénybevételének elmaradásához.

A Bv. tv. 21. § (1) bekezdése szerint a végrehajtásért felelős szerv intézkedése vagy döntése ellen, illetve annak elmulasztása miatt panasszal lehet fordulni a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. Az Rtv. is lehetőséget biztosít az érintetteknek, hogy a rendőri intézkedések ellen panasszal éljenek.¹ A Be. 195. § (1) bekezdése szerint: akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz – ha e törvény kivételt nem tesz –, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

Az ételmezés elmaradása miatt a panaszos panasszal élhetett volna az intézeten belül, illetve a rendőrségen. Az őrizetbe vétel elrendeléséről hozott határozat ellen is panaszt tehetett volna. A panaszos nem merítette ki jogorvoslati lehetőségeit, hanem közvetlenül hivatalomhoz fordult. Emiatt elsősorban azt kellett vizsgálnom, hogy a jogorvoslati jog kimerítésének elmaradását személyes körülményei, hátrányos helyzete okozta-e. Az Ajbt. 1. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alapvető jogok biztosá tevékenysége során – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett figyelmet fordít többek között a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogainak védelmére.

---

¹ Rtv. 92. §

A fogvatartottak éppen a fogvatartás körülményei és jellege miatt ebbe a csoportba tartoznak. Adott esetben pedig a magyar nyelvet nem beszélő, külföldi állampolgár fogvatartott kérte a segítségemet, aki a kommunikáció, így jogainak megismerése és érvényesítése során is kiszolgáltatott helyzetben van. *Mindezekre, és az ügy összes körülményére tekintettel vizsgálatot rendeltem el.*

II. Az alapvető jogok és alkotmányos elvek tekintetében

Az alapvető jogok biztos a az adott ügygel kapcsolatban vizsgált társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben biztosított mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta a biztosok következetesen, zsinórmértékként támaszkodtak az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, és alkalmazták az alapjog-korlátozás alkotmányosságának megítélését célzó alapjogi teszteket.

Magyarország Alaptörvénye alapjogokkal kapcsolatos megfogalmazása nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, legalábbis az alapjogi követelmények és alapjogok tekintetében nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ellentétes lenne a korábbi Alkotmány szövegével. A normaszövegben előfordul részben eltérő fogalmazásmód, kiegészítés, kihagyás, de mindaddig, amíg az alkotmányértelmezési monopóliummal felruházott Alkotmánybíróság ellenkezően nem nyilatkozik – álláspontom szerint – *vélelmezendő, hogy az Alkotmány szövegéhez kapcsolódó korábbi alkotmánybírósági megállapításokra valamennyi alaptörvény-értelmezőnek, így az alapvető jogok biztosának is figyelemmel kell lennie.* Az ombudsmani gyakorlatban továbbra is hivatkozási pontot jelent tehát az egyes alkotmányos jogokat és követelményeket értelmező alkotmánybírósági esetjog. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában mutatott rá arra, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni.”

Az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése szerint *Magyarország független demokratikus jogállam.* Amint az Alkotmánybíróság több határozatában megfogalmazta, a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam [...] kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is *világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.* A jogbiztonság tehát nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, *de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.*

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság elvéből adódó egyik alapvető követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek *a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.*² Az Alaptörvény II. cikke alapján *az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz.* Az alkotmánybírósági gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatosan arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az egyenlő méltósághoz való jog az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen emberi életek értéke között jogilag különbséget tenni. Emberi méltósága és élete mindenkinek érinthetetlen, aki ember, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, illetve állapotától, és attól is, hogy emberi lehetőségéből mennyit valósított meg, és miért annyit.³ Az alkotmánybírósági gyakorlat kiemeli, hogy az emberi méltósághoz való jog az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekinthető. Az általános személyiségi jog „anyajog”, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.

² 56/1991. (XI.8.) AB határozat

³ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991

Az Alkotmánybíróság 66/1991. (XII. 21.) határozatában kifejtette, hogy a személyes szabadsághoz való alapvető emberi jogot törvény – a büntető jogszabály – az Alkotmány megengedő rendelkezése folytán [55. § (1) bekezdés] korlátozhatja. A személyes szabadságnak jogszerű („törvényes”) elvonása is okozhat alaptalan sérelmet. Az egyes korlátozó rendelkezések csak akkor fogadhatók el alkotmányszerűnek, ha az általuk elérni kívánt és alkotmányosan elismert célhoz képest a korlátozás szükségszerű és arányos. Az arányosság értékeléséhez hozzátartozik az is, hogy a korlátozás folytán esetleg bekövetkező és eleve ki nem küszöbölhető sérelmek elfogadható mérvű enyhítésére garanciák legyenek. Megfelelő garanciák nélkül a szabadság-elvonásra lehetőséget adó jogszabályok alkotmányszerűsége válhat kétségesse.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerint *mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék.* A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. „A tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni.” (6/1998. (III.11.) AB határozat és 14/2004. (V.7.) AB határozat)

A közvetlen alkotmányi garanciák gazdaságossági és célszerűségi okokból, az eljárás egyszerűsítése vagy az időszűrés követelményének érvényesülése címén sem mellőzhetők. Különösen nagy súlya van ennek a tételnek akkor, amikor az adott eljárás eleve alapjogkorlátozásra, szankció kiszabására vagy jogkorlátozó intézkedés meghozatalára irányul.

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikke a demokratikus társadalmak egyik legfontosabb alapértékét rögzíti. A kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés abszolút tilalmát mondja ki, mely tilalomnak a körülményektől vagy az áldozat magatartásától függetlenül érvényesülnie kell. Az Emberi Jogok Európai Bíróság következetesen hangsúlyozza, hogy az Egyezmény 3. cikkének megsértéséhez az szükséges, hogy az elszennvedett hátrány és megaláztatás túlmenjen azon a mértéken, amely valamely jogszerű bánásmóddal vagy büntetéssel szükségszerűen együtt jár. A személyi szabadságot elvonó intézkedések gyakran magukban foglalnak ilyen elemeket. Ezért a 3. cikk alapján az államoknak azt kell biztosítaniuk, hogy az érintett személyt az emberi méltóság követelményével összeegyeztethető körülmények között tartsák fogva; hogy *az intézkedés végrehajtásának módja ne tegye ki az egyént olyan szenvedésnek vagy nehézségnek, amely a fogva tartással óhatatlanul együtt járó szenvedés elkerülhetetlen mértékét meghaladja;* és hogy a fogva tartott egészségét és jóllétét a fogva tartás gyakorlati követelményeit is figyelembe véve megfelelően garantálják.

III. Az ügy érdemében

A panaszos őrizetbe vétele

A panaszost az ellene kiadott belföldi és európai elfogatóparancs alapján 2015. március 13-án 17 óra 45 perckor fogták el. A Be. 126. § (2) bekezdése szerint az őrizetbe vétel szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja – különösen tettenérés – esetén rendelhető el, feltéve, hogy a terhelt előzetes letartóztatása valószínűsíthető. A panaszos ellen embercsempészés büntetvének megalapozott gyanúja miatt indult eljárás, *őrizetbe vételére tehát megfelelő joggalappal került sor.*

A panaszos élelmezése

A panaszost 2015. március 14-én 02 óra 00 perckor fogadták be a Debreceni Rendőrkapitányság fogdájába. A rendelkezésemre álló dokumentumok szerint a panaszos részére vallásának megfelelő ételt igényeltek. A panaszos – állítása szerint – március 15-én 18 óra 30 perctől nem kapott enni. Ezt a Készenléti Rendőrség cáfolta. A Debreceni Rendőrkapitányság azonban elismerte: nem rendeltek hideg élelmet a panaszosnak 2015. március 16-ára, amikor külső kísérés keretében 07 óra 20 perckor átszállították a Győri Járásbíróságra. A panaszost 14 óra 30 perckor hallgatta meg a bíróság, befogadása a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetbe 17 óra 23 perckor történt. Az Intézetben először másnap reggel 06 óra 36 perckor kapott élelmiszert.

A panasz e vonatkozásban tehát megalapozott: a beadványozó március 15-én 18 óra 30 perctől március 17-án 06 óra 35 percig – 36 órán keresztül – nem kapott enni.

A Rendelet 33. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott megfelelő étellemezéséről és a közegészségügyi feltételek biztosításáról a fogvatartást végrehajtó szerv gondoskodik.

A Rendelet 33. § (4) bekezdése szerint: hideg étel csomagról kell gondoskodni, ha a fogvatartott étkezési időben olyan helyre kísérik, ahol meleg étel nem biztosítható.

A fentiek értelmében a panaszos étellemezéséről az útba indító intézetnek: a Debreceni Rendőrkapitányságnak kellett volna gondoskodnia, a panaszost hideg étellemezéssel el kellett volna látnia. A Rendőrkapitányságnak előre fel kellett volna mérnie, hogy a kísérés időszakára – a megteendő távolságnak és a kísérés céljának ismeretében megfelelő mennyiségű – hideg étel csomagot kell biztosítani a panaszosnak, és időben megrendelni azt.

Mindezekre figyelemmel megállapítom, hogy a Debreceni Rendőrkapitányság mulasztott, amikor a panaszos számára nem biztosította az átkísérés időtartamára étkezés lehetőségét. Ezzel az eljárással sériült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye, a panaszos élethez és emberi méltóságához, valamint tisztességes eljárásához való joga.

A Bv. tv. alapján a szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell az elítélt étellemezését⁴. Az elítélt jogosult – többek között – az egészségi állapotának és a szabadságvesztés végrehajtása alatti tevékenységének megfelelő étellemezésre.⁵ Az elítélt részére az általuk végzett munka jellegének, az egészségi állapotuknak és az életkoruknak megfelelően kialakított normák alapján, legalább napi háromszori étkezést – ebből legalább egy alkalommal meleg ételt – kell biztosítani.⁶

Az OP szakutasítás az étel beszerzésének gyakorlati kivitelezését szabályozza. E szerint az étkezési létszámot a megelőző napi információk szerint állapítják meg. A létszám megállapításának lehetséges módozatai azonban nem szűkíthetik le a törvényi előírás végrehajtását. Mivel a Bv. tv. nem csak az előre látható létszámkeretbe tartozók részére írja elő az étellemezés biztosítását, számolni kell az előre látható létszámtól adódó eltérésekkel, pl. tartalék étellemezés biztosításával.

A Bv. munkatársaival folytatott telefonbeszélgetések megerősítették: van arra lehetőség, hogy az előre megállapított létszámon felül is biztosítsanak étellemezést. A munkaidőn túli befogadás esetében a fogvatartott jelzése alapján a körletfelügyelő dönthet soron kívüli étellemezés ellátásáról.

Álláspontom szerint a Bv. intézet eljárása akkor felel meg a Bv. tv. előírásainak, ha a hivatali munkaidőn túli, étellemezés nélkül befogadottak részére – étkezési időben – minden esetben felajánlják az étellemezés lehetőségét.

Megállapítom, hogy a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet mulasztott, amikor a vacsora előtt étellemezés nélkül befogadott panaszos részére nem ajánlott fel, illetve nem biztosított étkezési lehetőséget. Ezzel az eljárással sériült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye, a panaszos élethez és emberi méltóságához, valamint tisztességes eljárásához való joga.

Tolmácsolás, bizonyítékok megismerése

A rendelkezésekre álló dokumentumok szerint a panaszos védelme biztosított volt. Az arab anyanyelvű ügyvéd segítségével az eljárás során észrevételt tehetett, panasszal élhetett a tolmácsolással, illetve a nyomozó hatóság eljárásával összefüggésben. Ezekkel a jogaival azonban nem élt. A hivatalos feljegyzésekben és gyanúsított kihallgatásról készült jegyzőkönyvekben minden esetben szerepel a gyanúsított nyilatkozata arról, hogy érti és elfogadja a jelenlévő tolmács fordítását. A bizonyítékok megismerését – az iratokba való betekintés és az iratmásolatokhoz való hozzájutás révén is – a Be. előírásainak megfelelően biztosították a panaszosnak. *A védelem, tolmácsolás és bizonyítékok megismerése tekintetében alapvető joggal összefüggő visszahívást nem észleltem.*

⁴ Bv. tv. 98. § (1) bekezdése

⁵ Bv. tv. 122. § a.) pont

⁶ Bv. tv. 155. § (3) bekezdése

Intézkedéseim

A jelentésemben feltárt alapvető joggal összefüggő visszásság orvoslása és jövőbeni megelőzése érdekében

- az Ajbt. 31. § (1) bekezdése alapján kezdeményezem a *Hajdú-Bihar megyei rendőr-főkapitánynál*, hogy hívja fel az irányítása alá tartozó érintett szervezeti egység állományának a figyelmét a Rendelet maradéktalan alkalmazásának garanciális jelentőségére, és intézkedjen a hasonló hiányosságok előfordulásának jövőbeni megelőzéséről, annak érdekében, hogy a fogvatartottak ételmezése szállításuk (előállításuk) során biztosított legyen.
- az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján kezdeményezem a *Győr-Ménfőcsanak Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnokánál*, hogy a jövőben – a Bv. tv. előírásainak megfelelően – biztosítsanak ételmezést mind az előre látható létszámba tartozó, mind az abba nem tartozó, ételmezés nélkül, hivatali munkaidőn túl befogadott személyek számára.

Budapest, 2016. december

Székely László sk.